

Карбуємо черешню

Карбування спонукає дерева черешні утворювати численні плодові гілочки, які розташовуються в потрібному місці.

Ольга Алексєєва, Таврійський державний агротехнологічний університет
Павло Бондаренко, Мелітопольська ДСС
 ім. М. Ф. Сидоренка

Черешня є однією з провідних кісточкових культур України. У 2015 році валовий збір її плодів становив 71,5 тис. тонн. Територіально більшість насаджень культури розташовано у зоні Степу, але останніми роками сади черешні закладають і в інших регіонах. Таке розповсюдження пов'язане із високою рентабельністю черешні (найвищою серед усіх кісточкових порід), а також раннім надходженням продукції на ринок (кінець травня – початок липня).

Традиційно черешню в Україні вирощують на сильно-рослих підшепах, деревам формують розріджено-ярусну крону, у саду рослини розташовують за схемою 7 × 5–6 м. За такого способу вирощування дерева вступають у товарне плодоношення на 7–8-й рік після садіння та повільно нарощують урожай. Останнім часом набуває популярності інтенсивна технологія вирощування черешні, за якої непродуктивний період насаджень скорочується, окупність початкових капіталовкладень настає швидше. У ній використовують слаборослі клонові підщепи, загущені схеми розташування дерев яким формують веретеноподібні крони без виражених скелетних гілок.

Незалежно від типу насаджень (традиційні чи інтенсивні) деревам формують крону за допомогою прийомів обрізування – укорочування та проріджування однорічних і багаторічних гілок. Слід зазначити, що черешня в силу своєї біології погано утворює нові та відновлює втрачені пагони, тому під час формування садівникам важко утворити на дереві достатню кількість гілок, що були б правильно розташовані у просторі та мали контрольовану силу росту. Вирішити цю проблему лише обрізуванням можливо, але процес є тривалим і відтягує вступ дерев у плодоношення. Саме тому дуже ефективним є запровадження допоміжного прийому – карбування.

ЩО ТАКЕ КАРБУВАННЯ?

Карбування – це видалення смужки кори і камбію або неглибокий надріз над брунькою чи плодовим утворенням. Виконують його для того, щоб частково порушити транспорт поживних речовин тканинами дерева та збільшити концентрацію біля місця надрізу ауксину, який є фітогормоном росту. Поживні речовини та ауксин накопичуються у бруньці або букетній гілочці, понад якими робилося карбування, та

стимулюють розвиток бруньки (гілочки) у ростовий пагін. Таким чином, за допомогою карбування можна отримувати гілки у саме у тій частині дерева, де вони потрібні.

Карбування можна робити також під однорічним приростом – для послаблення його росту, проте ефективність такого прийому невисока і у садах його майже не застосовують. Тому зосередимо свою увагу саме на карбуванні понад брунькою чи плодовим утворенням.

РЕАКЦІЯ ДЕРЕВ

Звичайно, карбування не здатне замінити обрізування дерев. Прийом є ефективним лише у комбінації з укорочуванням та проріджуванням. Реакція дерева на обрізування і карбування неоднакова, і на це слід зважати.

По-перше, якщо зроблено карбування, то орієнтація нового пагона буде більш наближеною до горизонтальної (він утворить із провідником майже прямий кут), відповідно й сила росту нового пагона буде меншою. Це сприятиме закладанню на пагоні букетних гілочок, а відтак, більш ранньому вступу дерев у плодоношення.

По-друге, карбування дозволяє зберегти більше деревини на дереві. Як відомо, у молодих насадженнях сильне обрізування викликає сильний ріст, адже існує кореляція між розміром кореневої системи та надземної частини, і дерево намагається відновити втрачені органи. Через велику силу росту черешні нові пагони будуть рости сильно, і на них майже не будуть закладатися плодові утворення. За допомогою карбування на дереві можна отримати велику кількість пагонів, не викликаючи їх надмірний ріст.

ДЕ Й КОЛИ

Основною причиною для застосування карбування є виправлення погано розгалужених, однобоких молодих дерев у саду. Найчастіше сади черешні закладають нерозгалуженими однорічними саджанцями, які після садіння зрізують на висоті 70–80 см, щоб деревце утворило крону (обрізування на крону). Після першої вегетації значна частина дерев у саду має недостатню кількість бокових гілок у першому ярусі. Такі дерева можна заново обрізати на зворотний ріст, але при цьому садівник втрачає один рік розвитку дерев та віддаляє їх вступ у плодоношення. Карбування ж дозволяє отримати бокові пагони у потрібних місцях без видалення вже утвореної деревини.

Існують й інші причини застосування карбування. Так, італійські дослідники рекомендують карбування замість

обрізування на крону у найбільш інтенсивних садах черешні з відстанню між деревами в ряду 0,6–1,5 м. Бо якщо у такому саду застосувати обрізування, то пагони, які утворюватимуться, будуть надто сильними для щільного розташування дерев. Якщо ж застосувати карбування, то садівнику буде набагато простіше контролювати силу росту гілок першого ярусу (рис. 1). Важлива деталь: у рік садіння карбувати дерева можна, лише якщо діаметр стовбура у зоні крони (на висоті 60–80 см) є не меншим ніж 15 мм, у іншому разі цей прийом буде неефективним. Такому молодому карбованому саду потрібно забезпечити високий рівень мінерального живлення та зрошення.

У промислових садах України більш перспективним є створення першого ярусу гілок за допомогою обрізування, а гілок другого ярусу – карбуванням і обрізуванням (сади на сильнорослих підщепах) або лише карбуванням (сади на слаборослих клонових підщепах).

ТЕРМІНИ І ТЕХНІКА

Карбування черешні виконують безпосередньо перед початком вегетації або у фазу набрякання бруньок. Календарно у зоні Південного Степу України оптимальним терміном для карбування є друга-третья декади березня.

Карбування можна виконувати садовим ножом або садовою пилкою з дрібними зубцями. Голландські та

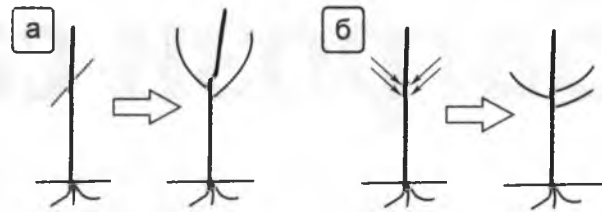

Рис. Реакція дерев черешні на післясадивне обрізування (а) та карбування (б)

італійські дослідники рекомендують використовувати садовий ніж для карбування на однорічному прирості, а садову пилку – на дворічній і старшій деревині. Надріз потрібно зробити на 7–10 мм вище від бруньки або плодового утворення, та так, щоб він пошкодив кору та камбій, але не деревину. Якщо смужку кори видаляють садовим ножом, то її довжина має бути 15–20 мм, а ширина – 2–4 мм.

З досвіду: ефективність карбування на черешні близько 50%, тобто із бруньок, понад якими провідник карбували, на ростовий пагін перетворюється кожна друга. Саме тому у місці, де планується отримати розгалуження, краще карбувати провідник у двох місцях, обравши дві окремі бруньки. Карбування є тим ефективнішим, чим менший вік дерева, тому цей прийом найчастіше застосовують у перші п'ять років після закладання саду. ■

Державне підприємство
«Дослідне господарство Бахмутської
дослідної станції розсадництва
Інституту Садівництва
Національної академії аграрних
наук України»

84505, вул. Садова, 47, с. Ягідне,
Бахмутський р-н, Донецька обл.
Тел. (0627) 44-83-96,
Факс: (0627) 44-83-97, (050) 347-92-06
e-mail: komerc@pitomnik.com.ua

Промислові партії посадкового матеріалу сучасних сортів
для закладання інтенсивних насаджень

Саджанці плодкових культур:

- Яблуні «квіш-баум» 7+ на підщепах М-9, ММ-106
- Черешні на підщепах Гізела-5, Гізела-6, Колт
- Груші на підшені Айва-S, Айва-Sudo, Айва-Евелин, Айва-Адамса
- Вишні на підшені с-п Антипки
- Сливи на підшені Wa-Vit та St. Julien A.
- Персика на підшені :
- GF 677, Манжурський, St. Julien A, Мировилан С29
- Абрикос на підшені St. Julien A.

Саджанці ягідних культур:

- Малина, безвірусні саджанці
- Смородина чорна, порічка
- Агрис

Саджанці троянд:

- Понад 60 сортів

Підщепи:

- Яблуні М9, ММ106, ПБУ
- Шипшина R. Canina Laxa

